

Sygn. akt II Ca 277/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Alina Gąsior (spr.) SSR del. Monika Cichocka
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa K. P.

przeciwko (...) Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 2 lutego 2016 roku, sygn. akt I C 811/12

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę zadośćuczynienia 22.200 złotych obniża do kwoty 14.000 (czternaście tysięcy) złotych, w punkcie piątym sentencji w ten sposób, że znosi między stronami koszty procesu oraz w punkcie szóstym sentencji w ten sposób, że nie obciąża pozwanego brakującymi kosztami sądowymi;
- oddala powództwo i apelację w pozostałej części;
- znosi między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSO Alina Gąsior SSR Monika Cichocka

Sygn. akt II Ca 277/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 lutego 2016r. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim po rozpoznaniu sprawy z powództwa K. P. przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę

I. zasądził od pozwanego na rzecz powoda:

1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 22.200 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 marca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

2) tytułem odszkodowania na pokrycie kosztów opieki kwotę 1.347,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 marca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

3) tytułem odszkodowania za koszty leczenia kwotę 338,93 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 marca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

II. oddalił powództwo w pozostałej części,

III. umorzył postępowanie w sprawie co do kwoty 6.488731 zł,

IV. zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 6.488,31 zł za okres od dnia 20 marca 2012 roku do 6 sierpnia 2012 roku,

V. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 4.947,17 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

VI. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim:

1) kwotę 830,00 zł tytułem brakującej opłaty od rozszerzonej części powództwa,

2) kwotę 1.327,32 zł tytułem zaliczek na opinie biegłych wyłożonych przez Skarb Państwa.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu (...) roku w T. przy ul. (...) I. Z. prowadząca samochód osobowy marki O. o nr rej. (...) nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że wyjeżdżając ze strefy zamieszkania, włączając się do ruchu nie ustąpiła pierwszeństwa przejazdu prawidłowo jadącemu na wprost rowerzyście K. P., w wyniku czego potrafiła go.

Po zdarzeniu powód został przewieziony do Oddziału (...) w T. gdzie przebywał do 11 stycznia 2012 roku.

W wyniku zdarzenia powód doznał urazu głowy z raną tłuczoną ok. czołowej, złamania kompresyjnego trzonu (...) - obecnie bez ograniczenia zakresu ruchomości, okresowe ograniczenie funkcji statycznie - dynamicznej kręgosłupa związane z dolegliwościami bólowymi przeciążeniowymi (pozycja 94b - 10 % ze względu na istniejące zmiany zwyrodnieniowo - deformacyjne kręgosłupa Th — skolioza, wysokość uszczerbku w oparciu o § 10.1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18.12.2002 r. obniżono o 3 % do wysokości 7 %), stłuczenia kolana lewego - zgłaszane dolegliwości bólowe i obrzęki stawu były również wynikiem przebytego urazu, a zwłaszcza stłuczenia powierzchni stawowych co przyczynia się do postępu zmian zwyrodnieniowych i nasilania się dolegliwości bólowych (pozycja 156 — 2%). Doznał też stłuczenia stopy lewej — obecnie bez ograniczeń funkcji i dolegliwości bólowych.

Dolegliwości bólowe kręgosłupa piersiowego o znacznym nasileniu utrzymywały się przez 3 tygodnie. Zastosowanie unieruchomienia (gorset J.) i bólowe (K.) zmniejszyły dolegliwości, które utrzymują się okresowo do dnia dzisiejszego. Dolegliwości bólowe bez ograniczenia ruchomości kolana lewego trwały 6 miesięcy.

Ze względu na złamanie trzonu (...) i zastosowane unieruchomienie powód musiał ograniczać stanie i chodzenie, dźwiganie oraz musiał korzystać z pomocy innych osób przy czynnościach higienicznych, sporządzaniu posiłków, ubieraniu się, porządkach domowych, zakupach. W pierwszym miesiącu po urazie — 6 godz. dziennie, 2 — 4 miesiąc — 3 godz. dziennie, 4 — 6 miesiąc — 2 godz. dziennie.

W chwili obecnej powód z powodu dolegliwości ze strony kręgosłupa i kolana lewego nie wymaga stałego leczenia. W okresach nasilenia dolegliwości może wymagać konsultacji ortopedycznej. Wskazana okresowa rehabilitacja.

Obecnie skutki wypadku powodują okresowe ograniczenia funkcji statyczno - dynamicznej kręgosłupa oraz okresowe dolegliwości bólowe kolana lewego.

Powód w związku z wypadkiem był zmuszony do zakupu gorsetu J. i kul łokciowych oraz leków.

Uszczerbek na zdrowiu w zakresie ortopedii wynosi 9%.

Przebyty w wyniku zdarzenia uraz głowy bez wstrząśnienia mózgu nie spowodował trwałych uszkodzeń w obrębie ośrodkowego układu nerwowego. Trwały uszczerbek na zdrowiu po przebyłym urazie głowy wyniósł 0 %.

Następstwem przebytego urazu kręgosłupa piersiowego ze złamaniem trzonu (...) były przewlekłe dolegliwości bólowe odcinka piersiowego. Uszczerbek na zdrowiu z powyższego powodu, w zakresie neurologii wynosi 5% z pkt 94b (urazowe zespoły korzonkowe- bólowe, ruchowe, czuciowe lub mieszane).

W zakresie neurologii, związek przyczynowy z przebyłym wypadkiem miały zakupione leki nootropowe i naczyniowe (N., M., B.), leki niesterydowe przeciwzapalne (K., R., N., X.), leki przeciwbólowe (Z.), leki zmniejszające napięcie mięśniowe (M.), leki osłaniające błonę śluzową żołądka (C., N.).

Sąd I instancji ustalił, że uszczerbek na zdrowiu orzeczonej przez biegłą neurolog nie jest tożsamy z uszczerbkiem orzeczonej przez biegłego ortopedę.

W zakresie otolaryngologii nie było podstaw do orzeczenia długotrwałego lub trwałego uszczerbku.

W dniu 7 lutego 2012 roku powód zgłosił szkodę do ubezpieczyciela. Decyzją z dnia 23 marca 2012 roku ubezpieczyciel wypłacił powodowi kwotę 6 400 zł tytułem zadośćuczynienia, kwotę 198,09 zł za koszty leczenia oraz 2 700 zł koszty opieki osoby trzeciej. Decyzją z dnia 8 maja 2012 roku ubezpieczyciel wypłacił kwotę 168,87 zł tytułem kosztów leczenia, a decyzją z dnia 30 lipca 2012 roku wypłacił jeszcze 6 400 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 80,31 zł tytułem kosztów leczenia.

Dokonując oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyznał walor wiarygodności załączonym do akt dokumentom opierając się przede wszystkim na aktach szkodowych strony pozwanej, dokumentacji medycznej, a przede wszystkim na opinii biegłej B. S., opinii biegłego otolaryngologa M. Z. oraz opinii biegłego specjalisty ortopedii i traumatologii lek. med. J. B.. Zeznania powoda K. P. Sąd uznał za wiarygodne w całości, bowiem korelowały z ustalonym w sprawie stanem faktycznym.

Sąd Rejonowy zważył, iż roszczenia powoda w przeważającej mierze zasługują na uwzględnienie. Żądanie w zakresie zadośćuczynienia znajduje podstawę prawną w art. 445 k.c. w zw. z art. 444 k.c. Zgodnie z treścią art. 445 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, utraty zdolności do pracy zarobkowej, zwiększenia potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Dyspozycja tego przepisu wskazuje, że zasądzenie stosownej sumy pieniężnej zależy od uznania sądu i okoliczności sprawy oraz jest dopuszczalne tylko w ramach odpowiedzialności deliktowej.

Krzywdą w rozumieniu powołanego przepisu są zarówno cierpienia fizyczne - ból i inne dolegliwości, jak i cierpienia psychiczne, czyli ujemne odczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi oraz następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci odczuwanego dyskomfortu np. w wyglądzie, mobilności, niemożności wykonywania pewnych czynności, świadczenia określonej pracy. Kompensata majątkowa ma na celu przezwycięzenie tych przykrych doznań i złagodzenie cierpień, zarówno już doznanych, jak i te, które mogą wystąpić w przyszłości.

Zadośćuczynienie ma więc charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego.

Ponieważ zadośćuczynienie ma mieć charakter kompensacyjny, jego wysokość nie może stanowić kwoty symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną dla poszkodowanego wartość i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia (tak Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z 08.11.2005 r. I ACa. 329/05, LEX nr 186505, Sąd Najwyższy w wyroku z 14.02.2008 r. I CSK 536/07, LEX nr 461725).

Rozważając powyższe wskazania w odniesieniu do osoby powoda K. P. - w kontekście jego sytuacji życiowej, w jakiej znalazł się na skutek wypadku z (...) r., Sąd doszedł do przekonania, że żądana uzupełniająco (ponad wypłaconą kwotę 12 800 zł) tytułem zadośćuczynienia kwota 22 000 zł, stanowi sumę odpowiednią w rozumieniu art. 445 k.c.

W ocenie Sądu – suma ta jest adekwatna do wyrządzonej krzywdy. Kwota ta uwzględnia stosunki społeczno – gospodarcze w środowisku powoda, trwałe uszkodzenie zdrowia w wysokości 14 % i również rozmiar doznanego przez powoda bólu, krzywdy i cierpienia będącego następstwem wypadku z dnia (...) roku. Ponadto nie obojętny był również fakt, iż u powoda skutki wypadku powodują okresowe ograniczenia funkcji statycznie – dynamicznej kręgosłupa oraz okresowe dolegliwości bólowe kolana lewego, a w okresach nasilenia dolegliwości wymagana może być konsultacja ortopedyczna oraz okresowa rehabilitacja.

Powód domagała się zapłaty kwoty 1 347 zł tytułem kosztów opieki i pomocy sprawowanej przez osoby trzecie oraz kwoty 1346 zł tytułem kosztów leczenia na podstawie art. 444 § 1 k.c. Zgodnie z treścią art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Mając na uwadze opinię biegłego J. B., Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 347,00 zł. Powód bowiem, wymagał opieki przez miesiąc po 6 godzin dziennie / (6x30)x10/, przez 2 następne miesiące po 3 godziny dziennie / (3 x 60) x 10 / oraz kolejne 3 miesiące po 2 godziny dziennie / (2x90)x10/. Sąd przyjął jako miarodajną stawkę 10 zł/godzinę, jako aktualną stawkę wynagrodzenia za godzinę pracy opiekunek społecznych, stosowaną przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.

Strona powodowa przedstawiła szereg faktur VAT obejmujących leki przyjmowane przez K. P.. Dla oceny ich związku z leczeniem urazu, Sąd wziął pod uwagę opinię biegłej B. S. oraz opinię biegłego J. B.. Na tej podstawie Sąd, ustalił, że koszty leczenia wyniosły łącznie 786,20. W związku z tym, iż pozwany wypłacił powodowi kwotę 447,28 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, do wypłaty pozostawała kwota 338,93 zł. W pozostałej części, Sąd oddalił powództwo powoda.

Sąd orzekł o odsetkach na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Wobec tego, iż o roszczeniu powoda pozwany został poinformowany 9 lutego 2012 roku i nie ustosunkował się do żądań powoda, Sąd zasądził ustawowe odsetki od kwoty 22 200 zł od dnia 20 marca 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 1 347 zł od dnia 20 marca 2012 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 338,93 zł od dnia 20 marca 2012 roku do dnia zapłaty.

W związku z dokonaniem w toku procesu częściowej zapłaty przez pozwanego dochodzonej pozewem kwoty w wysokości 6 480,31 zł oraz złożonym w ślad za pismem pełnomocnika powoda z dnia 30 września 2013 roku o cofnięciu pozwu w tym zakresie, Sąd umorzył postępowanie co do tej kwoty. Powyższe rozstrzygnięcie uzasadniają przepisy art. 203 § 1 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c.

W niniejszej sprawie pozwany został poinformowany 9 lutego 2012 roku o roszczeniu powoda. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Zapłata przez pozwanego roszczenia w kwocie 6 480,31 zł nie pozbawia powoda żądania zapłaty odsetek ustawowych od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego, aż do dnia zapłaty, tj. do dnia 6 sierpnia 2012 roku, kiedy to pozwany uścił część dochodzonego zadośćuczynienia. Uwzględniając powyższe należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 6 480,31 zł od dnia 20 marca 2012 roku do dnia 6 sierpnia 2012 roku tj. do dnia zapłaty dalszej części zadośćuczynienia.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 kpc. Na zasądzoną od pozwanego (...) Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda K. P. kwotę 4 947,17 złotych składa się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2 400 złotych ustalone na podstawie § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348), koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych, koszty dojazdu na sprawę 643,57 zł, koszty zaliczki na biegłego w kwocie 600 zł oraz opłata od pozwu: kwocie 735 zł.

Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 167, poz. 1398) w zw. z art. 98 k.p.c. nakazał ściągnąć od pozwanego (...) Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim tytułem zwrotu wydatków na opinię biegłych kwotę 1 327,32 zł. oraz kwotę 830 zł tytułem brakujące opłaty od rozszerzonej części powództwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik pozwanego zaskarżając go w części, tj.:

a) w pkt. 1. 1) co do roszczenia głównego w zakresie kwoty 12.500zł.

b) w pkt. I. 1) i IV. w zakresie przyznania:

- odsetek ustawowych za okres od dnia 20 marca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 1 lutego 2016 r. (od kwoty 22.200 zł),

- odsetek ustawowych za okres od dnia 20 marca 2012 r. do dnia 6 sierpnia 2012 r. (od kwoty 6.400 zł),

a więc co do odsetek od zadośćuczynienia za okres sprzed wyrokowania,

c) w pkt. V. VI. w zakresie, w jakim zmiana wyroku i oddalenie powództwa ponad kwotę 9.700 zł spowoduje konieczność zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Apelacja zaskarżonemu wyrokowi zarzuca:

a) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- niedokonanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału i dowolne ustalenie, że powód wskutek kolizji z dnia (...) r. i spowodowanych nią urazów, tj. m.in. w postaci złamania trzonu kręgu (...) kręgosłupa, doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 14%, mimo iż biegły ortopeda J. B. w **swjej** pisemnej opinii uzupełniającej z dnia 12 października 2013 r. stwierdził:

(...) oczywistym jest, że uszczerbek z tego powodu I przyjęcia przez obu biegłych tej samej pozycji 94bl nie ulega sumowaniu. oraz że w swjej opinii głównej z dnia 2 stycznia 2013 r. (vide: pkt. e, s. 3 opinii) biegły wskazał:

Stwierdzana u powoda przed wypadkiem prawostronna skolioza z rotacją dookoła osi długiej skutkuje deformacją klatki piersiowej, okresowym napięciem mięśniowym i dolegliwościami bólowymi.; zatem w sytuacji, w której w

ocenie Sądu Rejonowego opinie te są wiarygodne, jako rzetelne i fachowe, Sąd Rejonowy dokonując ustalenia, że powód doznał 12% uszczerbku na zdrowiu z powodu skutków urazu kręgu (...) kręgosłupa, uczynił to sprzecznie z dostarczonymi przez biegłego J. B. wiadomościami specjalnymi, a więc w sposób dowolny;

b) przyznanie wiarygodności pisemnym opiniom uzupełniającym biegłej neurolog B. S., bez odniesienia ich do treści opinii ortopedy J. B. i bez skonfrontowania w tym zakresie biegłych przez ich jednoczesne przesłuchanie na rozprawie, o co wnioskowała strona pozwana w piśmie z dnia 23 września 2013 r., mimo że, zaś nieuwzględnienie w tym zakresie wniosku strony skutkuje w razie wniesienia apelacji koniecznością uchylecia wyroku lub przeprowadzeniem wnioskowanego przesłuchania biegłego przed sądem odwoławczym (dalsze wywody w uzasadnieniu apelacji), a taka ocena tej opinii jest sprzeczna z dostępnym w aktach sprawy materiałem, tj. z ww. opinią uzupełniającą ortopedy J. B., a także zasadami orzecznictwa medycznego, które nakazują dany uraz oceniać raz, nie zaś niejako „podwójnie” albo np. „potrójnie”, w zależności od liczby oceniających biegłych, zwłaszcza, że w niniejszej sprawie - biegła neurolog orzekła 5% uszczerbku na zdrowiu z powodu utrzymujących się przewlekłych dolegliwości bólowych odcinka piersiowego po przebytych złamaniu, natomiast biegły ortopeda J. B. wskazał, że przejściowe ograniczenie funkcji ruchowych, ocenione na 7% uszczerbku, wynikało właśnie ze stwierdzonych przez niego w badaniu dolegliwości bólowych przeciążeniowych (zatem zarówno dla biegłego neurologa, jak i biegłego ortopedy podstawą oszacowania uszczerbku były te same dolegliwości bólowe, z tym, że takich biegła neurolog osobiście nie stwierdziła); tym samym opinie biegłej B. S. były sprzeczne z opinią biegłego ortopedy J. B. (tak w zakresie rozpoznania dolegliwości bólowych, jak i ich oceny) i już z tego powodu niewiarygodne co do możliwości sumowania orzeczonych z tego samego punktu Tabeli uszczerbków, a Sąd Rejonowy tych sprzeczności w opiniach biegłych w ogóle nie dostrzegł, nie rozważył przy orzekaniu, a wcześniej nie wyjaśnił w ramach postępowania dowodowego, mimo zgłoszono w tym zakresie stosownego wniosku strony pozwanej,

c) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 445 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że kwotą adekwatną do krzywdy, polegającej m.in. na doznaniu urazu kręgu (...) kręgosłupa i wynikających z tego dolegliwości, jest łączna kwota 35.000 zł (tj. kwota 2.500 zł za 1% uszczerbku odniesionego z tego tytułu), podczas gdy prawidłowe zastosowanie tego przepisu, nakazujące uwzględnić rzeczywiście odniesiony uszczerbek (tj. 9%, a nie 14%) i okoliczność, że w zakresie 7% z 9% jest on spowodowany utrzymującym się zespołem bólowym po przebytych złamaniu kręgu (...) kręgosłupa, a także, że dolegliwości bólowe kręgosłupa wynikają z istniejących przed wypadkiem schorzeń kręgosłupa (tj. prawostronnej skoliozy z rotacją dookoła osi długiej, skutkującej deformacją klatki piersiowej, okresowym napięciem mięśniowym i dolegliwościami bólowymi - vide: pkt. e, s. 3 opinii głównej z dnia 2 stycznia 2013 r.), prowadzi do wniosku, że kwotą odpowiednią za krzywdę, polegającą na doznaniu takiego urazu i uszczerbku na zdrowiu jest łączna kwota 22.371,43 zł (bez uwzględniania dokonanych już wypłat w łącznej kwocie 12.800 zł), nie zaś - jak to przyjął Sąd Rejonowy - 35.000 zł; tym samym przyznana przez Sąd z tego tytułu kwota zadośćuczynienia jest rażąco zawożona i wykracza poza wynikające z tego przepisu dopuszczalne ramy;

d) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 481 § 1 w zw. z art. 445 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że w realiach rozpoznawanej sprawy - w której rehabilitacja powoda i wynikający z niej dyskomfort trwał również w czasie prowadzenia tego postępowania, a określenie stanu zdrowia i tym samym oszacowanie krzywdy było możliwe dopiero w chwili wydawania wyroku, tj. po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych i zgromadzenia dokumentacji medycznej - zachodzą podstawy do zasądzenia odsetek ustawowych od zadośćuczynienia pieniężnego za okres poprzedzający wyrokowanie, podczas gdy przyjęcie prawidłowej wykładni wyłącza - w omówionych okolicznościach sprawy - dopuszczalność zasądzenia odsetek za okres sprzed wyrokowania;

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty, apelujący wnosil o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

a) zmianę pkt I. wyroku Sądu Rejonowego, polegającą na wskazaniu, że zasądzeniu podlega zamiast kwoty 22.200 zł jedynie kwota 9.700 zł,

zmianę pkt. 1. i IV. wyroku Sądu Rejonowego przez wskazanie, że ustawowe odsetki za opóźnienie przysługują od dnia 2 lutego 2016 r. (tj. od dnia wyrokowania) jedynie od kwoty wskazanej w pkt I. 1) wyroku;

b) stosowną do tych zmian zmianę pkt. V. i VI. wyroku w zakresie kosztów procesu za pierwszą instancję.

Ponadto apelujący wnosił o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przypisanych.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie apelacji pozwanego Towarzystwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 roku Sąd odwoławczy przeprowadził dowód z uzupełniającej opinii biegłych lekarzy neurologa B. S. i ortopedy J. B. na okoliczność zakresu trwałego uszczerbku na zdrowiu w związku z doznanymi przez powoda obrażeniami. Z opinii złożonej przez biegłego neurologa, potwierdzonej przez biegłego ortopeda wynika, że uszczerbek określony przez biegłych pokrywa się i został przyznany z tej samej pozycji rozporządzenia. Wcześniejsza opinia biegłej neurolog wydana przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim wyniknęła z pomyłki, ponieważ biegła uważała, że neurolog ocenił uszczerbek na zdrowiu powoda z innej pozycji rozporządzenia. Ostatecznie oboje biegłych zgodnie podało, że oceniany przez nich stan zdrowia powoda i doznany przez niego uszczerbek dotyczy tych samych dolegliwości wynikających z doznanych obrażeń i nie podlega sumowaniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się częściowo zasadna, w zakresie wysokości przyznanego powódce zadośćuczynienia.

W złożonej apelacji skarżący podnosił, iż Sąd I instancji naruszył przepis art. 233§ 1 k.p.c. poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i dowolne ustalenie, że wskutek kolizji z dnia (...) roku i spowodowanych nią urazów powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 14 procent. Pozwany zarzucił też naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 445 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że kwotą adekwatną do krzywdy doznanej przez powoda jest łączna kwota 35.000 złotych.

Stosownie do treści art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego z uwzględnieniem całokształtu zebranego materiału. (orzeczenie SN z 16 lutego 1996 r., II CRN 173/95 niepubl.)

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut pozwanego, co do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c jest częściowo zasadny. Mianowicie z ustaleń Sądu Rejonowego, które Sąd odwoławczy podziela wynika, że powód w wyniku kolizji z dnia (...) roku doznał urazu głowy z raną tłuczoną okolicy czołowej, złamania kompresyjnego trzonu (...) – obecnie bez ograniczenia funkcji statycznej – dynamicznej, stłuczenia kolana lewego i stłuczenia stopy lewej. Dolegliwości bólowe kręgosłupa piersiowego o znacznym nasileniu utrzymywały się przez 3 tygodnie, a dolegliwości bólowe bez ograniczenia ruchomości kolana lewego trwały 6 miesięcy. Ze względu na złamanie trzonu (...) i zastosowane unieruchomienie powód musiał ograniczać stanie i chodzenie oraz dźwiganie, poza tym musiał korzystać z pomocy innych osób przy czynnościach higienicznych, sporządzaniu posiłków, ubieraniu się, sprzątaniu i innych codziennych czynnościach. W chwili obecnej powód z powodu dolegliwości ze strony kręgosłupa i kolana nie wymaga stałego leczenia. W okresach nasilenia dolegliwości może wymagać konsultacji ortopedycznej i okresowej rehabilitacji.

Sąd meriti dokonał natomiast błędnego ustalenia, że uszczerbek na zdrowiu orzeczonej przez biegłą neurolog nie jest tożsamy z uszczerbkiem na zdrowiu orzeczonej przez biegłego ortopeda.

Z uzupełniającej opinii biegłych neurologa i ortopedy, przeprowadzonej na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 roku wynika, że uszczerbek określony przez biegłych pokrywa się i został przyznany z tej samej pozycji rozporządzenia. Oceniany przez biegłych stan zdrowia powoda i doznany przez niego uszczerbek dotyczy tych samych dolegliwości wynikających z doznanych obrażeń.

W konsekwencji, mając na uwadze rodzaj doznanych przez powoda obrażeń, rozmiar bólu, krzywdy i cierpienia wywołane następstwem wypadku z dnia (...) roku, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu, a także okresowe ograniczenia funkcji statycznie – dynamicznej kręgosłupa, Sąd odwoławczy uznał, że odpowiednią dla powoda kwotą tytułem zadośćuczynienia, przy uwzględnieniu wypłaconej już kwoty 12.800 złotych, będzie kwota 14.000 złotych.

Mając na uwadze przytoczone powyżej rozważania Sąd podzielił stanowisko pozwanego, iż zasądzona na rzecz pozwanego kwota tytułem zadośćuczynienia jest rażąco zawyżona, co skutkuje również naruszeniem przepisu art. 445 § 1 k.c.

Kierując się powyższymi okolicznościami Sąd odwoławczy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę 22.000 złotych obniżył do kwoty 14.000 złotych, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, a konsekwencją tej zmiany była również zmiana rozstrzygnięcia zawartego w punkcie piątym wyroku i wzajemne zniesienie między stronami kosztów procesu, na podstawie art. 100 k.p.c. Jednocześnie Sąd, mając na uwadze wynik sprawy, zmienił rozstrzygnięcie zawarte w punkcie szóstym wyroku i nie obciążył pozwanego brakującymi kosztami sądowymi.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu apelacyjnego, a dotyczącego naruszenia art. 481 k.c. w ocenie Sądu zarzut ten nie znajduje uzasadnienia. Rozważając powyższy zarzut naruszenia prawa materialnego należy stanąć na stanowisku, że terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę może być, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu jak i dzień tego wyrokowania. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 18 lutego 2011 r. (I CSK 243/10, LEX nr 848109). W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że odsetki należą się zgodnie z art. 481 k.c., za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia, choćby więc wierzyciel nie poniósł żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji, odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu, bowiem przewidziana w art. 445 § 1 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Wysokość krzywdy, tak jak i szkody majątkowej, może się jednak zmieniać w czasie. Różna zatem w miarę upływu czasu może być też wysokość należnego zadośćuczynienia. W rezultacie, początek opóźnienia w jego zapłacie może się łączyć z różnymi datami. Jeżeli więc powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki te powinny być, w świetle powyższych uwag, zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, o ile tylko w toku postępowania zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście się powodowi należała tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia. Jeżeli natomiast sąd ustali, że zadośćuczynienie w rozmiarze odpowiadającym sumie dochodzonej przez powoda należy się dopiero od dnia wyrokowania, odsetki od zasądzonego w takim przypadku zadośćuczynienia mogą się należeć dopiero od dnia wyrokowania.

Sąd Okręgowy w realiach niniejszej sprawy za właściwą uznaje linię orzecznictwa łączącą przyznanie odsetek ustawowych z wymagalnością roszczenia o zadośćuczynienie niezwłocznie po wezwaniu wierzyciela do zapłaty (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1970 r., II PR 257/70, OSNC 1971, Nr 6, poz. 103; z dnia 12 lipca 2002

r., V CKN 114/00, niepubl.; z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09; wyrok z dnia 8.08.2012 r., I CSK 2/12, Lex nr 1228578, wyrok SN z 29 sierpnia 2013r. I CSK 667/12 , baza Legalis).

Należy bowiem wskazać, że sytuacja powoda była znana stronie pozwanej od chwili złożenia przez jej pełnomocnika zgłoszenia szkody. Dodatkowym argumentem jest utrwalone stanowisko Sądu Najwyższego wskazujące, iż orzeczenie przyznające zadośćuczynienie ma charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny. Zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia ma ponadto charakter zobowiązania bezterminowego toteż przekształcenie go w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania wierzyciela tj. pokrzywdzonego skierowanego wobec dłużnika do spełnienia świadczenia (art. 455 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., Nr 392).

Zasądzenie odsetek od dnia wyrokowania prowadziłyby praktycznie do ich umorzenia za okres sprzed daty wyrokowania. Taka sytuacja w sposób zupełnie nieuprawniony uprzywilejowałaby ubezpieczyciela, który mógłby celowo zwlekać z zapłatą świadczenia oczekując na orzeczenie Sądu które w istocie zniosłoby mu obowiązek zapłaty odsetek.

Dlatego też na podstawie art. 385 k.p.c. należało apelację w pozostałym zakresie oddalić jako bezzasadną.

Jednocześnie Sąd Okręgowy na podstawie art. 100 k.p.c. zniósł między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSO Alina Gąsior SSR (del.) Monika Cichocka